

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimaj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Trozveza.

Leta 1903. potečejo trgovinske pogodbe mej Avstrijo, Nemčijo in Italijo, zajedno pa poteče tudi med njimi pred tolikimi leti sklenjena politična zveza, vsled katere se je zamogla Nemčija znatno približati svojemu smotru, postati svetovna sila, v tem ko je Avstrija pod pruskim jerobstvom srečno priveslala tako daleč, da se jo v koncertu evropskih sil smatra že za quantitè négligeable.

Priprave za obnovo trozveznih trgovinskih pogojev se že dlje časa vršé, a čim bolj se bliža doba, ko se imajo začeti pogajanja, tem večje težave se pojavljajo. Vse kaže, da je bilo le nekaj zatega zrna v znani prispodobni duhovitega dra. Kramarja, ki je pred nekaj leti razburila vse Nemce pri nas in v Nemčiji, da je namreč trozveza podobna preigranemu klavirju.

Resnica je namreč, da so se italijanske strune na trozveznem klavirju začele prav neharmonično oglašati in vzlic vsem naporom dunajskih in berlinskih Beschwingungsrathov se mora priznati, da v Italiji proti trozvezi ni bilo še nikdar toliko odločnega odpora kakor sedaj.

Zadovoljni Italijani že dolgo niso bili s trozvezo, saj jim ni ničesar koristila, pač pa jim naložila velikanskih bremen za vojaštvo, jih zapletla v dolgo in težko carinsko vojno s Francijo, jih zapeljala v Abesinijo, mej tem ko se je Francija polastila Tunisa in pripravila Avstrijo v Albaniji tla za aneksijo te dežele, dasi je Italija že od nekdaj obračala zaljubljene oči na dežele Tunis in Albanijo.

K temu je pa prišel še strah pred pogoji novih trgovinskih pogodb. Nemčija poskuša otežkčiti inozemsko konkurenco domačemu gospodarstvu in namerava po vzgledu Francije uveljaviti dvojne carinske tarife, vsled katerih bi Italija na gospodarskem polju močno trpela. Ta namera je vse javno mnenje na Italijanskem silno razburila in začela se je v časopisju prav ostrá kanonada zoper Nemčijo.

Ti odločni protesti zoper obnovo

trozveze sploh, ne samo zoper obnovo trgovinske pogodbe pod neugodnimi pogoji — Italijani nečejo namreč ničesar slišati o Bismarckovem nauku, da zamorejo politični interesi priti v nasprotje z gospodarskimi in se sme tudi v takem slučaju ohraniti politična alijanca — ima toliko resnejše lice, ker je znano, da je mladi, častihlepni in agilni kralj že od nekdaj nasprotnik trozvezi ter je že svoj čas vplival, da je bil odpravljen oče italijanske zveze z Nemčijo in z Avstrijo, stari Crispi, in ker tudi novi minister zunanjih del, Prinetti, se neče izraziti, da-li je kot minister kaj premenil svoje trozvezi upravičeno mišljenje, katero je kot parlamentarec zastopal.

Razen tega nasprotja mej Italijo in Nemčijo vplivajo zoper trozvezo tudi še drugi momenti, ki so zlasti pomembni za razmerje mej Italijo in Avstrijo. Trst in Trento sta imeni, s katerima je dovolj povedano. Italija se aspiracijam na Trst in na južno Tirolsko ni odpovedala in se jim iz lepa tudi ne bo.

Zdaj je pa prišlo še v javnost, da Avstrija ne misli več obnoviti vinske klavzule, da hoče torej iz avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe odstraniti ravno tisto točko, ki donaja Italiji največ dobička, brez katere Italiji za trgovinsko pogodbo z Avstrijo sploh nič ni.

Kdor bi hotel iz tega izvajati, da je trozveza še razbita, bi se nedvomno motil, ali gotovo je, da je trozvezi klavir hujo razglašen in preigran, in da pokajo njegove strune tako, da jih bo le jako težko in le s velikanskimi žrtvami spraviti v soglasje, ako je to sploh še mogoče, in če že ni pripravljena povsem druga konstelacija mej evropskimi velesilami.

V Ljubljani, 15. marca.

K položaju.

Zbornica je včeraj nadaljevala obravnavo investicijske predloge. Obravnava se morda že danes, vsekakor pa jutri zaključí. Gospodarska zbornica je sprejela predlogo glede rekrutov ter izide sankcionirani re-

krutni zakon danes v uradnem glasilu. Parlamentarni aparat dela intenzivno, zlasti poslujejo odseki. Državni zbor ostane zbran do 28. t. m., in velikonočne počitnice bodo trajale samo do 10. aprila. Zasedanje delegacij pa se menda odgodi do jeseni. „Vaterland“ karakterizuje parlamentarni položaj tako-le: Mnogo parlamentarcev ugiblje še vedno, s kakšnimi koncesijami in obljubami je vlada pridobila Mladočehe, da so opustili svoje obstrucionistične nujne predloge i. dr. Skrivnost še vedno ni razkrita. Morda pa to sploh ni posebna tajnost. Vsekakor so Mladočehi pred vsem morali hoteti. Ako bi bili Mladočehi na vsak način vneti za obstrukcijo, bi jim te vnele dr. Körber pač ne bil mogel odvzeti s kakimi obljubami. Vsa stremjenja ministrskega predsednika morajo seveda težiti sedaj za tem, da se ustvari in vzdrži med strankami ravnotežje. To ravnotežje pa izključuje vse resnične enostranske koncesije bodisi na narodnem ali na narodno-gospodarskem polju. Dolej se je Koerberju posrečilo, da je težo posameznih strank cenil prav, da je računal pravilno ter določil ravnotežje. Ali vsaka napaka more to ravnotežje spraviti v nevarnost. Za sedaj pa je taka bojazen izključena. Prihodnji teden bodeta samo dve seji; drug čas je določen poslovanju odsekov.

Sagasta in preroditev Španije.

Bodočnost Španije je dokaj odvisna od vprašanja, ali bode liberalni kabinet 75letnega Sagaste izpolnil pričakovanja svobodomiselne španske javnosti. Kabinet Sagaste je demokratičen ter ima izvrstne člane. Naučni minister, grof Romanones, mornarični minister vojvoda Veragna, ki je v parlamentu očitno glasoval proti poroki prince sinje asturijske z burbonskim princem Karlom, potem gospodarsko visoko izobraženi minister financ Ursatiz so nedvomno moške velike sposobnosti ter najboljše volje. Oprostiti se bo moral kabinet predvsem klerikalnega terorizma, rešiti deželo bankerota in dvigniti šolstvo. Katoliška cerkev v Španiji ne plačuje nobenih davkov, nego daje k skupnemu proračunu, ki znaša 930 mi-

lijonov, samo 3 milijone peset kot — prosto voljen dar! Ogromno je bogastvo španskega duhovništva, zlasti jezuitov, in vendar podpira država to duhovništvo z vsemi sredstvi! V proračunu za leto 1900. je določeno za bogočastje in za samostane 41 milijonov peset, za justico pa le 12 milijonov peset. Za javno šolstvo pa je določeno takisto samo 12 milijonov peset! Potem seveda ni čudno, da je več sto ljudskih učiteljev — beračev! Občine ne izplačujejo plač, ker rajši podpirajo borbe z biki. Ako zahteva učitelj energično svoj zaslužek, ga občinski svetovalci naženo z batinami! V bogastvu topeče se duhovništvo pa ne plačuje nikakih davkov za nobeno stvar! Novo ministarstvo bo moralo torej razne privilegije samostanov in predprave duhovništva odpraviti, lotiti se važnih reform ter tako nakloniti Španijo nujno potrebno preroditev.

Vojna v Južni Afriki.

Ali se vrše pogajanja ali se ne vrše? Angleška poročila so toli zmedena in neverjetna, da človek mora dvomiti. In iz Bruslja trdijo brzojavke z vso odločnostjo, da se Botha ne pogaja z nikomer. Težko se je ubraniti slutnji, da so vse vesti o mirovnihi pogajanjih le manever angleške vlade, ki prav sedaj zopet potrebuje nekaj milijonov novega kredita za vojne svrhe. Vse te mir naznanjajoče brzojavke bi bile torej proračunjene le za angleški parlament. Nasprotno pa je vendar nemožno, da bi angleški zakladni kancelar dvakrat zapored nalezal zbornico, govorivši jej o konferencah Kitchenerja z Botho. „Morning-Post“ je dobila iz Bruslja brzojavko, ki pravi, da je angleška vlada prepovedala odpošiljati Krügerjeve brzojavke v Južno Afriko ter da zategadelj Krüger o teku mirovnihi pogajanj ni informiran. V transvaalski koloniji v Bruslju vzlic prerekanju poslanika dra. Leydsa pričakujejo, da bode vojne po kapitulaciji Bothe kmalu konec. Da se bo Dewet še potem upiral, se smatra za nemožno. „Daily Mail“ piše, da počaka Botha Deweta, predno odgovori Kitchenerju. Botha upa, da se to zgodi v petek, t. j. danes. Istemu listu pa se poroča iz Am-

LISTEK.

Gledališko pismo.

V Gradou, marca 1901.

Dragi gospod urednik!

Ravnokar sem dospel domov po skoro 5 ur trajajoči Wagnerjevi operi „Tristan in Isolda“. — Še mi donijo po ušesih oni karakteristični, melanholični zvoki pastirske melodije, ki se z neko bajno, rekel bi, mistično milobo, a srce pretresujoče vpletajo v divno harmonijo tretjega dejanja. Še mi zveni, ko to pišem, zdaj pojemajoča, zdaj zopet burno vzkipele pesem umirajočega, od ljubezni izmučenega Tristana — metafizična lahodska pesem, — kakor se izraža Nietzsche, — ki jo je pel ta večer slavni Winkelmann z Dunaja. Vsakdo pozna menda vsaj po imenu to čudovito krasno delo Wagnerjevo, a le malokomu je bilo dano, čuti to težko, nedosežno delo, katero je podaril človeštvu samostojni Wagnerjev genij. Zlasti glasba tretjega dejanja je za vsakega, ki jo v resnici razume, tako nebeško lepa, da si ne more predstavljati, kako je mogoče biti nasprotnik Wagnerjevi globoki, vsekakor težki glasbi, katero dosedaj razume-

pač le še malo procentov gledališkega občinstva. — A če se čuje peti „Tristana in Isolda“ tako, kot so ga peli ta večer, mora pretresti ta glasba i največjega anti-Wagnerijanca.

Preteklo bo pač še nekaj časa, da bo Wagnerjeva glasba pristopna umetniško čutečemu širjemu občinstvu, tudi nemškemu. Wagner si je pridobil splošno navdušenje nemškega naroda in njegovo hvaležnost za to, da mu je podal njegove najdragocenejše literarne bisere iz zgodovine staronemške poezije v nedosežni obliki nesmrtnih oper, a ni si še pridobil umetniško čutečih src velikega dela občinstva, ki bi ga umelo. To nemško občinstvo sicer vzkipeva navdušenja, ko čuje ime Richard Wagner, a časti in povzdiguje vse bolj Wagnerja — Nemca nego Wagnerja — umetnika, tega velikega genija, čegar samostojno stvarjajoča sila odseva v vsi svoji velikosti v „Tristanu in Isoldi“, ki je najbolj wagnerijansko delo, a tudi jedno najtežjih. Zato pa ima Wagner kot glasbenik še veliko nasprotnikov, ki se pa večinoma rekrutirajo iz onih, ki ga ne razumejo. Da se razume Wagnerjeva glasba, treba je pač neke gotove glasbene izobrazbenosti in umetniškega čuta; komur je n. pr. lahka in vsakemu dostopna Verdivjeva glasba ideal umetnosti, oni se bo si-

gurno dolgočasil pri Wagnerjevih operah... In oni se tudi ne bo dal navdušiti ter prevzeti si duha in srca od najdovršenejšega, najbolj wagnerijanskega dela „Tristana in Isolda“. Prepričan sem, da ta redki večer več kakor polovica graškega občinstva ni prišla radi Wagnerja, ampak da čuje starega renomiranega pevca Winkelmanna, katerega je aklamiralo z velikanskim navdušenjem kakor svojega... Ta opera se čuje le redkokod in redkokod in to samo na največjih, svetovnih odrih. Oder, ki se povzpne do tega dela, sme se s ponosom postavljati med velike... A tudi poklicanih Tristanov je malo na svetu, jeden najdovršenejših pa je brez vsakega dvoma Winkelmann. Pevec, ki prav in samostojno interpretira velikansko ulogo Tristana, oni je resnični pevec — umetnik.

Graško gledališče se je povzpelo v zadnjem času na neko umetniško stopnjo, katerega povzdiguje daleč nad provincijalnost; resnici na ljubo se mora konstatovati, da se vsaj zdaj ne more primerjati s katerikoli provincijalnim gledališčem. To se mi je zdelo vredno in potrebno konstatovati, ker se čujejo včasih naravnost smešno najvne trditve.

Drugo vprašanje pač je, ali je tudi graško gledališko občinstvo samo napredo-

valo v umetniškem naziranju? To je pač nekoliko zaostalo za povzpelim se gledališčem, ki ga je prehitelo, ostalo je še zelo, zelo — provincijalno. Občinstvo graško z mirno vestjo lahko še enačimo z drugim provincijalnim gledališkim občinstvom. Tudi ta „kunstinniges Publicum“ vlečejo igre ala „Landstreichers“, to pravcato operetno mašilo bolj kot najlepše Wagnerjeve opere, ki že pri peti ali četrti repizi i pri nižanih cenah ne napolnijo več hiše...

Čudili smo se ta večer tudi veliki eksaktnosti orkestra pri finem izvajanju tega krasnega a pretežkega Wagnerjevega dela, ki se je smatralo včasih i za dunajski dvorni operni orkester za neizvedljivo in je trebalo za premijero baje nad 50 skušenj. — Ali je še daleč čas, ko bomo čuli po „Lohengrin“-u in „Tannhäuser“-u na ljubljanskem slovenskem odru i „Tristana in Isolda“? Z Wagnerjem smo vsekako jako častno začeli.

Tudi graška drama je že nekaj časa sem priznana dobra, tako da ne zaostaja za opero. Zadnji čas se igra kar zapored neka posebna noviteta, ki vpliva zbog svoje aktualnosti in realitike z elementarno silno na občinstvo, akoro vedno pred razprodano hišo. In to je nova Otto Ernstova igra „Flachmann als Erzieher“, in ta igra je, ki mi je prav za prav potanila.

sterdama: V najinformiranejših burakih krogih se zatrjuje, da ostanejo pogajanja z Botho brez uspeha. Bothi je treba le odpočitka. Zato se je sklenilo premirje. „Morning Post“ zatrjuje, da je Botha sedaj severno Caroline. Vojne operacije pa se med tem v Kaplandiji in na drugih bojiščih nadaljujejo. Večno preganjani Dewet je — tako poroča Kitchener — severno Brandforta, torej nekako sredi Oranije. Gorringer, Delisle, Grenfele in Heuniker preganjajo v Kaplandiji dva oddelka Burov. Kolona Bruce Hamiltona je zapustila Aliwalnorth ter se utaborila v Peterskraalu. Pri Grasfonteinu se je vršila te dni bitka, katere izid ni znan. Pri Balmoralu, ob Delagoa-Zeleznici, so zaplenili Buri cel tovarni vlak.

Dopisi.

Iz Žužemberka, 14. marca. Naš dekan g. Miha nadaljuje svoje počenje brez ozira, da se vsa fara pritožuje. Sedaj je zopet tako zaigral, da jo moramo ogorčeni zavrniti. Naš dekan g. Miha ni pustil zvoniti nekemu tukajšnjemu umrlemu devet desetletnemu starčku. Sorodnica je šla do g. Mihata, ter mu nesla naprej denar, kolikor bi zahteval za zvonjenje. Ali gosp. Miha ni pustil zvoniti umrlemu starčku, tudi proti temu ne, da se je naprej plačalo. In res, starčku, ko je ležal na mrtvaškem odru ni čisto nič zvonilo. Le pri pogrebu je nekoliko „pobenglat“, a le nekoliko sekund. Ljudje so se glasno pritoževali radi g. Mihatovega početja. Tudi predsednici tretjega reda je to čudno počenje že preseglo tako, da je glasno proti temu protestirala. Eno uro in pol morali smo čakati na duhovnika, da je blagoslovil zemeljske ostanke umrlega, in še to je tako po vrhu opravil, da ga je bilo gotovo samega sebe sram. Ali je bil umrl brez vere, ali druge vere, da ste mu odrekli dostojen pogreb? Je li bil liberal? Ali se ni dal za smrt sprevideti z najsvetejšim? Dal se je sprevideti, in ni bil brez ali drugoverec, tudi ne liberal, pač pa ubogi zemeljski trpin od vseh pozabljen. Moralo je torej biti kako maščevanje g. Mihe po pogovoru: Maščevanje „mora priti prej ali slej“. Ali ni to sramotno?

Iz Brežic, 11. marca. Naznanjene so mi za nas kmete reči, katere v nebo upijejo. Naj mi bo dovoljeno jih obelodaniti, v pouk svojih tovarišev, kmetov. Iz naslednjih zgodb vidimo, da našim duhovnim v posvetnih zadevah niti najmanj ni zaupati. Evo dokaza: V Pišecah je neki berila željan mož, v namen, da bi ljudje in pač tudi on koristnega berila ceneje dobivali, želel ustanoviti bralno društvo in za isto dal v svoji hiši sobo brezplačno. Njegovi prijatelji so mu odločno odsvetovali, kot za tamošnje razmere nemogoče, in mu niso nič pomagali. Na to je mož sam sestavil pravila, naredil prošnjo za vladno dovoljenje, sam plačal vse koleke in vse druge stroške, sploh vse sam žrtvoval. Vse izgotovljeno nesel je svojemu župniku, iz spoštovanja do njega, in dal prošnjo njemu na pravem

mestu podpisati, misleč, da mu bo župnik v toli koristnem podjetju na roko šel. Vlada je pravila potrdila, akt pa, misleč, da je župnik predsednik, njemu poslala, ker je bil na prošnji prvi podpisan. Župnik prejema akt, se nad celim podjetjem raztogoti. Celih šest tednov je držal akt, ga ni hotel izročiti omenjenemu možu, da bi zamogel društvo osnovati, niti sam ni hotel tega storiti. Videlo se je, da bi najraje kar precej vse uničil. Tega se vendar neposredno ni upal storiti, storil je pa to posredno. Čez več ko šest tednov je sklical osnovni zbor, privzemši v pomoč svoja dva privrženca. Pri osnovanju in konstituiranju je skrbel, da oni mož, ki je jedini bil spočetnik, in je sam žrtvoval čas, denar in trud, tisti ni niti v odbor smel voljen biti, in društvo ni smelo v njegovo sobo, ampak župnik s svojima dvema pristašema je dejal društvo v neko podzemsko občinsko klet. Tako je župnik bralno društvo, ki pri rojstvu, posredno ugonobil, ker je vedel, da v klet ne bo šel nihče čitat. Zakaj je to storil, to je povedal njegov kaplan, češ, da se je župnik izrazil: „Če kmet manj bere, bolje je“. Lani v svečanu se je v Pišecah vršila zlata poroka. K tej slovesnosti je ravno isti župnik posodil cerkvene topiče, katere mu je dotični sosed takoj po končani slovesnosti vrnil, torej še v svečanu. K veliki noči je dal župnik kakor običajno pobirati za smodnik za velikonočno slovesnost, kakor je bila stara navada. Župnik je za smodnik pobiral, streljati pa ni pustil. Ljudstvo cele župnije je bilo ogorčeno in je glasno godrnjalo, češ, da ta človek bo vse cerkvene slovesnosti zatrl. To je župnik izvedel, in kaj stori? Mož, ki si je bil v februarju topiče izposodil in jih takoj vrnil, je v uradnih poslih koj po Veliki noči za dalj časa odšel z doma. To priliko je župnik porabil, in na svetem mestu, na leci, se pred celo faro na način, ki je bil za dotičnega sosedo razžaljiv, opravičeval: „Nisem jaz kriv, da nismo k Veliki noči streljali, to je zakrivil moj sosed, kateremu sem cerkvene topiče posodil in mi jih še ni vrnil, sam pa nisem hotel ponje poslati.“ Mož v tujini je takoj izvedel, kako je župnik krivdo nestreljanja na razžaljiv način pred vso faro na njega zvrnil, je precej župniku pisal in zahteval, na ravno tak način, na njega zvrnjeno krivdo preklicati. Pa župnik je preklic še dandanašnji dolžan.

V Pišecah obstoji užitninsko-davčna skupina. Na cvetno nedeljo 1. l. dá župnik oznaniti, da bo k Veliki noči vino točil na drobno. To je tudi storil, a misleč, da njemu kot župniku ni treba dovoljenja, niti ne davčni skupini vinotoč naznaniti in užitnino plačati; pač pa je nevednega moža najel, da je ta vino točil, na katerega je potem tudi odgovornost padla, užitnino plačati. Predsednik užitninske skupine dobil je takoj po tem činu celomnožino ovadeb radi tega vinotoča, pa dasiravno je imel strogo dolžnost, o tem vinotoču takoj kazensko postopati, hotel je vendar stvar na tihem, pa z lepa poravnati, in sicer radi župnika. Poslal je po moža, ki je vino točil, razložil mu

kaznivo dejanje, in ga lepo prosil, naj plača predpisano užitnino od iztočenega vina, ne da bi bil kaznovan, in da bo stvar tiha ostala. Mož je šel župnika vprašat kaj in kako, in župnik mu reče: „Nič ni treba plačati, če pa komu ni prav, bomo pa še vino točili.“ Res, župnik da še vino točiti. Predsednik užitninske skupine, hoteč stvar prikriti, kar ni bilo lepo od njega, čakal je še celi teden, če bo kateri prišel plačat, pa zaman, moral je potem neizogibno ta čin na kompetentno mesto prijaviti, vendar ni ovadil župnika, ampak moža, ki je vinotoč od župnika prevzel.

V Piščeki občini imajo župana, ki je pristaš župnikov, sicer je pa tam priženjeni steklarski krošnjar. Po nasilni agitaciji je bil že pred petimi leti postavljen na županski stol, na nevoljo domačih zaslužnih občanov. Marsikateri občan, in tudi cele okoličnice trpijo marsikake krivice vsled tega. Koncem avgusta lanskega leta bila je občinska volitev. Župnik izve, da velika večina občanov želi drugega župana, najbrž v osebi predsednika tamošnje posojilnice ali predsednika prej imenovane užitninske skupine. Kaj stori? V nedeljo 26. avgusta neposredno pred volitvami, pri službi božji, porabi leco, s katere je mesto pridige o sv. resnicah, imel pol ure trajajoč, grd, mejo dostojnosti presegajoč agitacijski govor. Kričal je, kar je glasa imel, penil se, s pestjo po leci tolkel. Vse, ki bi proti županu glasovali, je črnil, jih imenoval „Lemberžane“ (Lemberžan je sramotilen priimek med narodom), in jih z drugimi žaljivostimi pital; župana in svetovalca, kot svoja ljubljena je v nebesa povzdigoval. Najhuje je napadal ona dva moža, od katerih eden ali drugi bi znal župan postati. Naj povem le jeden stavek iz njegovega agitacijskega govora. Svoj vinotoč o Veliki noči je porabil, da je oblatil pred celo faro predsednika užitninske skupine, takole: „Jaz sem k Veliki noči dal oznaniti, da bom vino točil, in sem to storil, le da bi dobro storil. Komaj sem to izvršil, me je že šel jeden tožit, (vse ljudstvo je vedelo, kdo je tožil) in vsled te tožbe so hodili po hišah žandarji in financarji preiskovat; jaz kot župnik sem celo uro stal na zaslišanju pred finančnim komisarjem in slednjič sem bil kaznovan.“ To je župnik ljudem tako popisoval, kakor da je predsednik užitninske skupine iz zlobnosti in hudobnosti župnika tožil, kar je popolnoma neresnica. S to agitacijo je pa župnik tudi svoj cilj dosegel, da je kljub želji velike večine občanov, ostal še prejšnji župan. Kaj pa stori župnik po volitvi? Okolica Pavlevasi, katera od tega župana največ krivice trpi, se skoraj jednoglasno ni odzvala župnikovi agitaciji, kar ga je tako jezilo, da je šel po volitvi s svojimi pristaši v gostilno, tam pa čez neubogljivce Pavločane takole zapel: „Vse Pavločane bi skupaj pobral, v en žakel zavezal, za žlindro prodal.“

Kaj ne ljubi tovariši kmetje, da je to lepo postopanje od strani dušnih pastirjev? Mi, ki jih dobro redimo, zaslužimo takih verzov! —

V novembru je bila tam občinska seja,

h kateri je prišel tudi ravno isti župnik pa ne da bi se kaj pametnega z odborniki posvetoval. Kaj še! Ko je dobil priliko govoriti, bila je zopet agitacija, in pa kaka! Kričal in penil se je, da je izvedel, da se v tej občini proti Žižkarju agitira, kaka krivica da je to itd. Slednjič je rekel, da je dobil 20 gold. v namen, jih med tamošnje uboge razdeliti, in da tistim misli on svojih 20 gld. pridelati, in je upil: „Če se bo v tej občini proti Žižkarju volilo, ne dam tukajšnjim ubogim nič.“

Lahko bi še mnogo takih reči napisal o piščekem župniku, pa naj bo dovolj, ker iz tega je dovolj razvidno, kaki može nekateri duhovniki, ki so si vsi več ali manj podobni. Jaz rečem, spoštujmo duhovnika kot dušne pastirje, a ravno tako pa odločno zahtevajmo od njih, da oni tudi nas kmete spoštujejo, ker mi redimo njih ne oni nas. Mi zamoremo brez njih živeti, a oni brez nas kot taki, niti jeden mesec ne.

Nikoli si ne pustimo od duhovnika kaj takega storiti, kakor si pustijo Piščani od svojega župnika.

Na milost knezoškofe pa stavim vprašanje: Kdo je kriv, da gine med ljudstvom vse zaupanje do duhovnikov? Kdo podkopava sv. vero? Kdo stori, da v novejšem času toliko oseb pristopa k luteranski veri? Vse to storite Vi, milostni škofje, ki svojim podložnim duhovnikom dovolite take reči, kakor jih kaže ta dopis! Jeden sam tak duhovnik podkoplje po mojih mislih vero bolj, kakor vsi iztisi „Slovenskega Naroda“. Kdo bo še verjel duhovniku, ki se drzne vsakega svojega namena zlorabiti sveto mesto, svoj urad; ki poštene ljudi z lece natolcuje, ki ga ni strah s svetega mesta komu dobro ime in zaupanje jemati, in mu v ta namen celo laž ni pregrda!

Kmet v imenu svojih tovarišev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. marca.

— Osebnosti. Tajnikom deželnega odbora goriškega je imenovan bivši davčni nadzornik g. dr. Petterin.

— Škofova kočija pred Križankami je obudila te dni veliko pozornost. Zlasti ženski svet je bil kar iz sebe in je mlo zdihoval: Ježeš, kaj bo... Pa ni bilo nič posebnega. Slovenski škof je le s težko, tresoč se roko v nemški notarski pisarni podpisoval kupne pogodbe, s katerimi je zadobil v last tisti svet, ki ga rabi za bodče svoje zavode. Kakor čujemo, so že oddana vsa dela za te zavode, seveda je pristnim klerikalcem, zakaj škof stoji na stališču, da sme samo zapriseženim klerikalcem dati kaj zaslužka, pri liberalcih če so Slovenci, pa se sme le beračiti, naj kaj darujejo za klerikalne namene. S tem pa še ni rečeno, da dotični obrtniki tudi res dobe svoj denar; temu ali onemu se zna zgoditi, da mesto denarja dobi kak — papežev pleh. Prvi slučaj bi to ne bil!

— Odvetniška zbornica Kranjska ima jutri ob 3. uri popoldne v pisarni g. dr. Majarona izvenredni občni zbor v svrhu, da si izvoli predsednika na mesto umrlega g. dr. Moscheta.

— Slovensko gledališče. Jutri nastopi znameniti gost na slovenskem odru-baritonist gospod Bagdon p. l. Vula, kovič, kateri je bil do lanske sezone prvi in glavni baritonist zagrebške opere, in za g. Nolljem glavni in najpriljubnejši „Zrinski“ v Zagrebu. Pel je v Zagrebu vse prve baritonske vloge opernih predstav. Pri nas gostoval bo dvakrat in sicer jutri v ulogi Amonasra v Verdijevi veliki operi Aida, in na sv. Jožefa dan v tork 19. t. m. v ulogi grofa Lune v Verdijevi operi Trubadur. Jutri in v tork bodeta tudi zadnji operni predstavi tekoče sezone, v katerih se vse operno osebje za letos od slovenskega gledališča poslavlja. — Ker pri zadnji popoldanski predstavi narodne igre „Deseti brat“ veliko občinstva ni prostora dobilo, in ker se intendanci izraža od več strani želja, da bi se narodna igra „Deseti brat“ še enkrat pri popoldanski predstavi v tekoči sezoni ponovila, izjavlja intendant, da bo na sv. Jožefa dan popoldne ob 1/3 ob znižanih cenah še enkrat popoldanska ljudska predstava narodne igre „Deseti brat“, isti dan zvečer pa opera „Trubadur“, z g. p. l. Vulakovičem kot gostom.

— Sinočnja repriza „Plesa v maskah“ ni napolnila gledališča, kar je obža-

pero v roke, da dobite zopet po dolgem času nekaj znamenitih gledaliških vestij „od zunaj“. . . Ta igra je sijajen dokaz, kaj premore aktualna snov v najprostejši obliki in tehniki. Vršni se v normalni šoli, v sobi nadučitelja-voditelja, konferenčni sobi, originalno, kaj ne? Otto Ernst, sam učitelj, persiflira svoje kolege starega in novega kalibra, ki nimajo smisla za napredek šolstva, ki smatrajo pedagogiko za okamenelo vedo in vzgojo mladine kot navadno rokodelstvo. On enem pa razvija dramatik v osebi idealnega učitelja Jana Fleminga svoje plemenite ideje. Igra, naslovljena kot komedija, ima jako resen značaj in ima v sebi tako lepe, pretresujoče momente, da mogočno delujejo na srce in čut občinstva. Dejanje, zelo jednostavno in relistično ima poleg velike moralne in blažilne sile baš sedaj, ko se je napadla napredna svobodna šola, ko se hoče po Lueger-Rhombergovem sistemu učitelja naravnost pohlapiti, tem večjo aktualnost. Nazori o vzvišenem svetem poklicu učitelja, ki jih razvija Jan Fleming nasproti kvaritelju mladine, „Bildungschuster“-ju in svojemu predpostavljenemu Flachsmannu, najdejo pri vsaki reprizi v srcih mnogobrojnega občinstva glase odmev, in tisočkratni „Heil“ donijo med igro z galerije, parterja, lož. . . Janu Flemmingu je vzgoja mladine najidealnejša umet-

nost; pravi učitelj ni nikaka mašina, on je umetnik. Kakor nobena prava umetnost ne sme biti uslužbena v železnih, esteti-kastrikih, pseudomoralnih pravilih, tako ne sme biti umetnost vzgojevanja mladine ukovana v zastarelih predpisih. Učitelj ne sme biti suženj učnega kopita, suženj zaprašenih nazorov svojih, v napredku zaostalih predpostavljencev. Podli ignorant Flachsmann zatira Flemminga ter ruje proti njemu na nizkoten način. Flemming, katerega je navdal duh Pestalozzijeve in iskrena ljubezen do mladine, nastopa samozavestno ter po svoje genialno ustvarja vzvišen nad vsako šablono. Ob raznih prilikah izvemo, kake nazore ima Flachsmann, kako treba poučevati zgodovino, naravoslovje, pesništvo, da ga učenci razumejo, da si pridobi njihova srca, ki so mu udana kot svojemu očetu. Vse to Ernst tako spretno in srečno razvija in vplete v zanimivo dejanje, da nikdar ne dolgočasi. Kolegi na isti šoli se boje in se izogibajo samozavestnega genialnega učitelja Fleminga, ker jim — imponira, Flachsmann in „avancement“ a željni Dirx, ki ima zavesnika in protektorja v svojem predpostavljenem, ga sovraži, ter ga na podoben način očrni pri vladi. S tem pa pokopljeta sama sebe, da izgubita svoji mesti, in da Fleming postane nadučitelj, vodja šole. Ko pride namreč vladni zastopnik, veleizobražen mož, valed disciplinar-

nega postopanja, na inšpekcijo, pridejo na dan sleparije nezmožnega Flachsmanna in Dirxa, ob enem pa se pokaže, kako izvrstna moč je Flemming. Po končani inšpekciji v šoli, katero seveda previdno Ernst ne spravi na oder, vladni šolski svetnik in profesor poroča v kolegiju učiteljev rezultate svoje inšpekcije pri raznih učiteljih in pripoveduje, kako mu je trepetalo srce, ko je čul Flemmingove učence in čul predavajočega idealnega Fleminga, ter da je želel samo biti star 14 let in biti učenec Flemmingov. V postranski, vrlo zanimiva dejanja in prizore se ne morem spuščati, a reči moram, da so jako srečno združena v lepo harmonično celoto. Vso igro pa preveva neka iskrenost in blagodejna ironija, posamezne osebe so realistične. Hipoma je pridobil Ernst občinstvo zase, ki ga je dobro razumelo, in ki zahteva take vzgoje, kakoršno ima idealni učitelj Flemming. Flachsmannov kot vzgojevalec je še mnogo na svetu. Uverjen sem, da bi ta učiteljska igra i pri nas dosegla velik uspeh, kakor ga bode povsod, kjer imajo smisla za pravo vzgojo mladine. Seveda treba pri tem dobrih igralcev, ki se uglobojo v svoje vloge, pred vsem pa da ustvarijo takega Fleminga, kakor ga je igralec velikega talenta graški Mehnert.

Jos. C. Oblak.

lovati, ker je bila predstava še boljše kot prvič. Ensemble je bil včeraj dovršen, ter so se odlikovali tudi zbori, česar letos nismo mogli konstatirati premnogokrat. Zato pa sta se zlasti finala prvega in drugega dejanja posrečila za naše razmere zares prav dobro. Žal, da ni bil tudi orkester dovršen, na kar pa smo se v zadnji dobi že nekako privadili. Sinočnja predstava je bila nekaj — dasi ne officialen — časten večer g. tenorista T. Olszewskega, tega vzornega člana naše opere. Bil je posebno srečno razpoložen ter je pel in igral, da ga je bila slast gledati in poslušati. Občinstvo mu je opetovano in burno ploskalo; v znak priznanja njegove vestnosti, marljivosti ter absolutne zanesljivosti in v zahvalo za premnoge umetniške užitke, katere smo imeli ob njegovem preplepetju tekem vse letošnje gledališke sezone, pa mu je bila izročena latorjeva lira s trobojnimi trakovi ter dragocena zlata ura. Prav dobra je bila — kakor navadno — zopet gđ. A. Carneri, ki je pela z umetniškim ukusom in blestečim prednajanjem. V gđ. Carneri imamo pač najboljšo primadono, kar jih je sodelovalo kdaj na našem odru. Izborna je bila tudi gđ. Radkiewicz, ki je dobro igrala ter svojo specifično altovsko ulogo izvršila vzorno. Še boljši kot zadnjič je bil sinoči gosp. režiser Jos. Noll. Za svoje krasno, čista polno petje in premišljeno igranje v ariji v IV. dejanju, izražajoči toli mojstrski divjo maščevalnost, nesrečo in obupanost navidežno varanega ljubečega soproga, je dobil zopet poseben aplavz. Pohvaliti pa je iznova še posebej njegovo režijo. Tudi manjše vloge so se izvršile prav zadovoljno. Slovensko gledališče je izpolnilo z vpriporitvijo opere „Ples v maskah“ svojo pietetno dolžnost napram manom Verdija prav lepo in vsestransko dostojno ter gre zato tudi intendanci vse priznanje X.

— Prijatelji in pospeševalci slovenskega gledališča so vabljeni, da se udeležijo shoda, ki se bo vršil danes 15. t. m. ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ (mala dvorana).

— Dekana Ivana Vesela izvirni spisi so se danes vendar našli, založeni med stare dedinske pravde proti dedičem zapuščine Aleksandra Dreca. Spisi so dobro ohranjeni in se ni zgodila nobena škoda. Med spisi nahaja se tudi izvirna drama „Droh“.

Dr. Fr. Stor.

— Krajni šolski svet na Viču. Dne 11. t. m. vršila se je pri nas volitev predsednika krajnega šolskega sveta že v drugo krat in bil je obkraj izvoljen na mesto prejšnjega predsednika g. Jakoba Trauna gosp. Franc Javornik, trgovec in posestnik na Glincah.

— „Jednakopravnost“. Politiško društvo „Jednakopravnost“ v Idriji je začelo izdajati pod gorenjim naslovom list, kateri se tiska v „Goriški Tiskarni“. Program tega lista se glasi: „Naš list je glasilo političnega društva „Jednakopravnost“ v Idriji, in bo torej deloval po njegovih pravilih „za narodni, stanovski, gmetni in duševni napredek, zlasti delavskega in kmetijskega stanu“. Njegovo načelo bo: „jednakost bratstvo, svoboda“ na narodni in socialni podlagi. Z narodnega stališča bode list radikalni. Brez usmiljenja in brez obzira bode šibal narodne sovražnike in izdajalce, črno in rdečo internacionalno, ako bode proti enakopravnosti in jednakovrednosti slovanstva. Z ozirom na mogočen faktor: narodnost in verstvo, bode deloval list za narodno avtonomijo in slovansko liturgijo, ker le na tej podlagi je mogoča enakost, bratstvo in svoboda v narodu ter strpnost proti drugim narodom in veram. S socialnega stališča bode naš list demokratski na realni, praktični podlagi. Kritično, znanstveno dognani socializem ima v svojem programu vse koristno, potrebno, rešljivo in izvedljivo za nove razmere, ki so nastale vsled napredka kulture, razvitja tehnike, gospodarskega liberalizma, socialne anarhije. Blage ideje takega socializma morajo prošniti ne le navadne delavce, temveč tudi rokodelce, obrtnike, kmete in delavce liberalnih poklicev ter s spoštovanjem navdajati tudi svoje sovražnike. On ni sovražnik vere, narodnosti in stanov; on ne podira ampak zida; on ne seje iz hudo bije sovraštva med ljudstvom, ampak deluje z ljubeznijo za socialno enakost, bratstvo in svobodo. Le tak socializem ima prihodnost; zato bo deloval naš list za tako demokracijo in neusmiljeno, brezob-

zirno pobijal „judokracijo“, ki preti uničiti pravi, blagi socializem. Naš list je začasno lokalni list, zato bo priobčeval pred vsem novice iz Idrije in njene okolice, podpiral bo opravičene zahteve in potrebe posebno rudarjev, rokodelcev, obrtnikov in kmetov, šibal bo vse napake brez ozira na levo in desno, navzgor in nazdol. Razum domačih novic bo list priobčeval tudi važne politične dogodke, znanstvene in poučne članke, zlasti iz socialnega gospodarstva, ter zabavne spise. Svojim naročnikom bo dajal list na njih vprašanja pojasnila in svete v vseh potrebah, zlasti v obrtnopravnih, delavskih in kmetijskih zadevah, kajti listu so obljubili sotrudištvu zmožni močje iz vseh navedenih strok. Zato se nadejamo, da bo naročena na naš list vsaka družina, vsako društvo, vsak pesameznik vseh stanov.“

— „Slovenski Gospodar“ pred sodiščem. Bivši odgovorni urednik „Slov. Gospodarja“, Avgustin Janša, je bil od porotnega sodišča v Mariboru obsojen na 14 dni poostrenega zapora in v povrnitev sodnih stroškov.

— Častno občanstvo je podelila občina Šlosberg pri Lučanih na Štajerskem uredniku „Südstr. Presse“, gospodu F. S. Šeguli.

— Boj se nadaljuje. Iz Kozjega se nam piše: Tukaj se vse smeje, samo dr. Jankovič in Pilštajnski Marka sta žalostna. Vzrok temu je „Narodovo“ poročilo o tisti famozni „poravnavi“, katero so klerikalci pred Ljubljanskimi porotniki hočeš — nočeš sklenili in o kateri je vsako mnenja, da je hud poper za naša dva katoliška pijonirja. Ta dva si bodeta v prihodnje pač premislila, udrihati po liberalcih in brezvercih. Kaj ne, g. dr. Jankovič? Ubogi dr. Brejko, kako se čez Vas zabavlja, da niste bolje zastopali „užaljene časti“ svojih somišljenikov in da tega niste zastopali storili. Zdaj bodete najbrž nehali biti „Allerweltvertreter“; štajerski klerikalci so hudi na Vas. No, pa Vi že veste, zakaj ste priporočali tako častno poravnavo, kaj? V Ljubljani se je povdarjalo, da se je ta sramotna poravnava sprejela zaradi štajerske sloge. Kdo se smeje? O slogi se drznejo isti ljudje govoriti, ki to slovo dan za dnevom rušijo! Hinavstvo! Ob priliki državnozbornske volitve v III. kuriji sklenilo se je med obema narodnima strankama neko premirje in obljubilo skupno delovanje v narodnih in gospodarskih zadevah. A glej! klerikalci so svojo besedo hitro snedli. Prejšnji teden vršile so se tu volitve v okrajni zastop. Napredna stranka v agitacijo ni posegla, ker ni hotela sprave prelomiti in ker se je zanašala, da bodo klerikalci pri besedi ostali in da se bo složno volilo kandidate obeh strank. Toda, clerici fides! Duhovniška stranka postopala je zahrbtno in volila na svojo pest ter pridobila večino. Tedaj niti v tako strogo gospodarskih korporacijah, kakor je okrajni zastop, ne dajo klerikalci miru, vse se mora poklerikaliti, naj si bo tudi na očitno škodo okrajnih interesov. Proti takemu strankarskemu postopanju pa si bomo mi že vedeli pomagati. Pripravljamo ustanovitev kmečkega političnega društva po vzgledu šmarskega in to bo že vedelo odbijati klerikalne, protigospodarske naklepe, s katerimi se hoče vsaka naprava svojemu namenu odtujiti in zavleči v službo klerikalizma. Kmečko ljudstvo in posvetna inteligenca se bodeta organizovala proti klerikalizmu, ki pozna le osebno in duhovniško politiko, za kmeta in druge stanove pa ima le zmislja, če so mu slepo pokorni. Boj se tedaj nadaljuje. Tudi pri nas se bode začelo svitati.

— Afera Mauronerjeva. „Edinost“ piše: Meščanstvo ne govori o drugem, nego o tej aferi; pojdi kamor hočeš: Mauroner je junak dneva. Pristaši lista „Avanti“ jubilirajo, a tudi somišljeniki Mauronerjevi ne taje, da je vladajoča stranka dobila moralen udarec, katerega ne preboli tako lahko. Vprašanje, o katerem se razpravlja najbolj, je to, dali bo gospod Mauroner izvajal konsekvence: ali nastopi sodno pot proti onim, ki so stvar spravili v javnost, ali pa — se umakne s pozorišča. In skoro, da nima tretje poti. Simptomatičen pa je vsekako molk, v katerega se trdovratno zavijajo glasila gospodovalne stranke. Kdo bi ne umel njih zadrege? Godi se tej stranki, kakor vsaki, ki je začela misliti, da jej je vse dovoljeno, da sme vse in da gani nobenega zakona nad njo, ter da se jej ni

treba meniti tudi za zakone morale: v nevarnosti je, da se zaduši v svoji lastni — maščobi!

— Poziv slovenskim učiteljem! Na jednorazrednici v Pernicah, pošta Muta — Hohenmanthen — na Štajerskem, je v II. plačilni razred uvrščeno mesto učitelja in šolskega vodje razpisano do 1. aprila. Prošnje, se vložijo pri krajnem šolskem svetu. Prošilci morajo biti v slovenščini izprašani. Kolike važnosti je ta na skrajni slovenski meji ležeča šola za slovenski narod, razvidi se že iz tega, da je marnberški nemški okrajni šolski svet to službo samooblastno razpisal, in v tem razpisu pozabil (!?) omeniti, da morajo biti prošilci slovenščine zmožni. Slovenski g. učitelji se zato pozivljajo najprijazneje, da se oglašijo za to službo, sosebno, ker so Pernice prijazen kraj, in so vse tukajšnje razmere (stanovanje itd.) učiteljem jako ugodne.

— 162 ljudi se je odpeljalo danes ponoči z ljubljanskega kolodvora v Ameriko. Policija je zajela več fantov, ki so še podvrženi vojaški dolžnosti, in ki so hoteli pobegniti v Ameriko.

— Zaradi trpinčenja živali in pijanosti je včeraj dopoldne aretirala policaj Ranzingerjevega blapca I. Šubica.

— Krošnjariji z žganjem hodijo vedno po mestu in prodajajo svojo žgano pijačo od hiše do hiše.

— Dva komisionarja sta predvčerajšnjim malo pretepla mizarskega mojstra J. B., ker ju je ta nekaj zmerjal.

* Generalov sin morilec. V Bukareštu zbuja senzacijo zločin 19letnega sina generala Candiano-Pobescuja, ki je neko starejšo, slaboglasno žensko zabodel, hoteč jo oropati. Med tem ko jo je moril, je stal neki 15 let star deček na straži. Dečka in morilca so zaprli. Dejala sta, da sta hotela pomoriti še nekaj oseb!

* To je moja žena, to sem pa jest. V nekem provincialnem mestecu je sedela večja družba za mizo. Prišel je pak omizju tujec, ki se je običajno predstavil gostem in seveda gostje tudi njemu. Med drugim predstavi nekdo tudi svojo boljšo polovico in sebe prav orakelako: „To je moja žena, to sem pa jest“. Navzoči so komaj zadrževali smeh, tujec pa le še ni vedel, kdo je ta imenitni zakonski par.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. marca. Načelniki parlamentarnih klubov so imeli danes posvetovanje z ministrskim predsednikom glede programa za delovanje poslanske zbornice v predvelikonočni sesiji. Posvetovanje sta se kot zastopnika Hrvatsko-slovenskega kluba udeležila dr. Ivčević in dr. Ploj, ni pa bilo niti dr. Šustersiča, niti njegovega namestnika Berkša. Sklenilo se je, da naj bo prihodnja seja v sredo zvečer, in naj se v tej seji razpravlja o nujnem predlogu posl. Hrubega glede ljudskega štetja. V soboto, v ponedeljek in v torek bodo zborovali odseki, zlasti železniški odsek in pa odsek, kateremu se je odkazal zakonski načrt o žganju. Za ostale seje v tej sesiji, ki se eventuelno že 23. marca zaključijo, se je določilo, da pridejo na razpravo zakon o odpravi eraričnih mitnic, zakon o sirotinskih blagajnah in zakon o rentnem davku, eventuelno tudi pristojbina nova in zakon o žganju. Takoj po zaključitvi zasedanja se snideta na Dunaji kvotni deputaciji. Hrvatsko-slovenski klub se je odločil, da se pošlje v kvotno deputacijo Povše. Po Veliki noči se snide zopet državni zbor. Dan sicer še ni določen, a bržčas se zgodi to 15. ali 17. aprila. Parlament bo potem zboroval do konca meseca maja. Tekom meseca maja bodeta zborovali delegaciji. Volitev delegatov se bo vršila v posebni večerni seji dne 22. marca. Po zasedanju delegacij v državne zbornice se skličejo deželni zbori.

Dunaj 15. marca. Poslanska zbornica nadaljuje danes razpravo o investicijah. Govorili so Schoiswohl, Biankini, ki je vladu radi dalmatinskih komunikacij in zlasti radi njenega postopanja glede bosanskih že-

leznic ostro prijemal, Morsey, Hanek in Kolischer. Za generalna govornika bosta izvoljena dr. Kaizl in Dobernig.

Dunaj 15. marca. V poljskem klubu vlada velika nevolja radi interpelacije neodvisnega socialista Breiterja, posebno ker so jo podpisali zunaj poljskega kluba stoječi poslanci. V interpelaciji je rečeno, da je odlikovanje posl. Jaworskega naredilo v Galiski najslabši utis in se vpraša, če je res, da dobiva Jaworski iz državne blagajne na leto 40 000 gl.

Dunaj 15. marca. „Wiener Zeitung“ prijavlja sankcionirani rekrutni zakon.

Sofija 15. marca. Minister Sarafov je zaukazal vsem macedonskim strelskim društvom odvzeti orožje in je vojaške vaje teh društev prepo-vedal.

London 15. marca. Vladnim listom se poroča, da je ruska vlada sklenila, pomnožiti rusko armado na Kitajskem na 100.000 mož.

Narodno gospodarstvo.

Trgovsko obrtna zadruga z neomejenim jamstvom v Gorici v prvih 3 letih delovanja.

(Konec.)

Konec leta 1900 pa je bilo:

1. Danih posojil K 764 178
2. Deležnih vlog z obresti 392 939
3. Hranilnih vlog 135 838

Zadnji dve številki ste jako važni za one, ki imajo hranilne vloge pri zadrugi. Ti dve številki dokazujejo, da že vplačani deleži trikrat presegajo hranilne vloge. To pomeni, da je vsaka krona hranilne vloge pokrita s tremi kronami že vplačanega lastnega denarja. Ker je pa deležnih vlog podpisanih že precej nad milijon kron, so torej sedanje hranilne vloge devetkrat pokrite z lastnim denarjem.

Vrhu tega še neomejeno jamstvo!

Kaj pomeni to? To znači, da hranilne vloge pri „Trgovski obrtni zadrugi“ so tako zavarovane, da ne more kaj takega izkazati nobeden drugi denarni zavod daleč okoli. In proti takemu velikemu, in pa proti liberalni „Goriški ljudski posojilnici“ postavili so farji kot konkurenčni zavod neko zmes, kateri so dali bobnečo ime „Centralna posojilnica“. Ta zavod pa že od prvega početka tako kilavo kašlja, da služi njegovo bolehalo delovanje vsem goriškim naprednjakom v največji „gaudium“. Načelnik te posojilnice, katero so Goričani prekrstili v „centrifugo“ je najžrnejši vseh črnih — prosluli dr. Jože Pavlica.

Marsikdo, kateri bode pazno zasledoval zgornj navedeni izkaz čutil se bode primeroma nizki svoti hranilnih vlog.

Hranilne vloge obrestuje „Trgovska obrtna zadruga“ navadno 4½%, v izjemnih slučajih tudi višje. Zbog tega pa je namen temu članku opozoriti rojake na velikansko važnost in varnost tega denarnega zavoda, in to posebno onim, ki imajo denar, pa ugrabijo, kje bi ga posebno varno naložili. Ako je še kje kdo, ki n. pr. niti našim posojilnicam dovolj ne zaupa, za večje svote naj se torej obrne na „Trgovsko obrtno zadrugo“, ki je eden najbolj varnih denarnih zavodov daleč okoli. Vsaka izguba je tu nemogoča. Tudi je nemogoča sleherni panika, sleherni agitacija proti njemu! Zavod sloni na taki podlagi, da redni dohodki od članov morajo prihajati od tedna do tedna, in s temi edino zadruga računa, na nje se naslanja.

Hranilnih vlog zadruga niti ne sme sprejeti, kolikor bi jih prinesli, marveč le — do polovice deležnih vlog. Ako je torej deležev milijon kron, sme biti hranilnih vlog največ pol milijona. Tu bi bila vsaka krona hranilne vloge še vedno dvakrat pokrita z lastnim denarjem. Vse neomejeno jamstvo članov je torej še povrhu — radi kredita pri večjih denarnih zavodih v slučaju potrebe, n. pr. da je hranilnih vlog veliko odpovedanih, ali da zadruga potrebuje denarja za izplačevanje aktivnih deležev koncem odsekove dobe. Podali smo ta števila, da vidi naše občinstvo, kako imenitno napreduje zavod, ki je klerikalcem tako hud trn v peti. Ali naj se le jeze, naj le zavidajo: „Trgovsko obrtno zadrugo“ to ne bo škodovalo! Rojaki! Naprej po tej poti!

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izobno deluje
antiseptična
Melusina ustna in zobna voda
sdrži dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici s rabilnim navodom 50 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (38-11)
dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Realijska cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.
Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 85. Dr. pr. 1104.

V soboto, dne 16. marca 1901.
Gospod **Bogdan pl. Vulakovič**, bivši prvi
baritonist graške in zagrebške opere, kot **gost**.
Nepreklicno zadnjikrat v sezoni:
AIDA.
Velika opera v štirih dejanjih. Spisal Ghislanzoni,
poslovenila Janko Leban in Aleksej Nikolajev.
Glasbo zložil Giuseppe Verdi. Kapelnik g. Hilarij
Benišek. Režiser g. Josip Noll.
Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec po 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. poh. polka Leopold II. št. 27.
Prihodnja predstava bo v torek, 19. marca t. l.
Nepreklicno zadnja operna predstava sezone in
benefica gospodičine W. Radkiewicz. Kot gost
nastopi zadnjikrat baritonist g. B. pl. Vulakovič.
Verdijeva opera „Trubadur“.

Umrlj so v Ljubljani:
Dne 11. marca: Marija Dermota, kuharica,
59 let, Dunajska cesta št. 16, nahuha.
Dne 12. marca: Anton Buzek, upok. finan-
čni svetnik, 62 let, Dunajska cesta št. 2, kap. —
Ivan Kos, želez. sprevodnik v pok., 74 let, Dalma-
tinove ulice št. 9, ostarelost. — Matilda Štrukelj,
slikarjeva hči, 2 leti, Poljanska cesta št. 21, bož-
jast. — Josip Steirer, trgovski pom., 49 let, Za-
loška cesta št. 11, jetika.
Dne 13. marca: Antonija Hribar, šivilja,
26 let, Rožne ulice št. 35, pljučnica. — Marija
Radmao, delavčeva hči, 10 mes., Poljanski nasip
št. 10, božjast.
Dne 14. marca: Ana Bizjan, tovarn. delavka,
59 let, Mestni trg št. 6, ostarelost.
V deželni bolnici:
Dne 9. marca: Ana Mehle, posestnikova
hči, 2 1/2 leta, vnetje sopil.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306-2 m. Srednji kračni tlak 756-0 mm.

Maroc	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24 urah
14	9. zvečer	737.4	4.8	sl. jzhod	jasno	0.0
15	7. zjutraj	738.7	2.5	sl. jzhod	jasno	0.0
	2. popol.	737.8	11.2	sr. jzhod	oblačno	0.0

Srednja včerašnja temperatura 5.9°, nor-
male: 3.3°.

Dunajska borza
dne 14. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.50
Skupni državni dolg v srebru	98.40
Avstrijska zlata renta	118.20
Avstrijska krona renta 4%	98.10
Ogrska zlata renta 4%	118.30
Ogrska krona renta 4%	93.20
Avstro-ogrski bančne delnice	1875.—
Kreditne delnice	702.75
London vista	240.30
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.42 1/2
20 mark	23.49
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	90.40
C. kr. cekini	11.32

Kulmbaško sladno pivo
daje moč in redi telo.
Dobava v steklenicah (pastērizovane) od trvdke
Edmund Kavčič
v Ljubljani, Prešernove ulice.
Istotam: (12-61)
Glavna zaloga J. Klauer-jevega pristnega
likerja **Triglava** iz planinskih zelišč.

Mizarska zadruga
v Šent Vidu pri Ljubljani
se priporoča slav-
nemu obštvu v
naročitev
raznovrstne
temne in likane
sobne
oprave
iz suhega lesa, so-
lido izgotovljene po
lastnih in predlož-
nih vzorcih.
V prav obilno naročitev se priporoča
Josip Arhar
načelnik.
(502-2)

Trgovski pomočnik

izurjen v vseh strokah trgovine, želi nasto-
piti službo kot prvi ali poslovođa v kaki
večji trgovini. (556-1)
Prijazne ponudbe se prosi pod „Slu-
šajno 4000“ na upravnistvo „Slov. Nar.“.

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiš.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Am-
stetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni
vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzens-
feste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Ino-
most; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopoludne osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
4. uri 6 m popoludne osonni vlak v Trbiš, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solno-
grad, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc,
Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc,
Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane,
Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak, Fran-
zensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7.
uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-
Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoludne osonni
vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob
6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje.
— Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiša. Ob
3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Am-
stetten, Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Sol-
nograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj
osonni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopolud-
ne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Sol-
nograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bre-
genca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4.
uri 38 m popoludne osonni vlak z Dunaja, Ljubna,
Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla,
— Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja,
Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz No-
vega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj
osonni vlak iz Novoga mesta in Kočevja. — Ob 2.
uri 32 m popoludne osonni vlak iz Straže-Toplice,
Novoga mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer
osonni vlak iz Straže-Toplice, Novoga mesta, Kočevja.
— Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani
vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popo-
ludne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano
drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m
zvečer, ob 11. uri 6 m dopoludne, ob 6. uri 10 m
zjutraj.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.
LETNIK XXI. (1901).

Izhaja po 4 1/2 pole obsežen v veliki osmerki
po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji
vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt
leta 2 K 30 h. 16
Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto.
Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.
„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Nikdar več v življenju!!

355 važnih komadov
za samo 3 K 60 h.

1 krasna pozlačena ura z lepo verižico, z
jednoletno pismono garancijo, 6 finih žepnih rob-
cev, belih ali barvastih, ovratnica z orijentaliskimi
biseri, najlepši ženski nakit, 1 lep moški prstan
z imitiranim žlahtnim kamenom, tudi za dame,
1 garnitura mansetnih in srajčnih gumbov iz
double-zlata, vsi s patentnim zaklopom, 1 krasen
smodkin nastavek z jantarjem, 1 ff. žepni nož,
1 komad dišečega toaletnega mila, 1 usnat port-
moné, 1 toaletno zrcalo z etuijem, 1 par bouto-
nov z imit. briljantom, prav dobro ponarejenim,
1 večna beležnica, 20 predmetov za dopisne po-
trebe in še 255 raznih stvari, neobhodno potrebnih
v hiši, gratis.

Vse skupaj z uro, ki je sama tega denarja
vredna, velja le 3 K 60 h.
Razpošilja proti povzetju nova krakovska
razpošiljalna trvdka (557)

F. Windisch
Krakow No. B.K.
Za neugajajoče se vrne denar.

Najlepši postranski zaslužek.

(200 do 600 kron
mesečno) (287-6)

se doseže s prodajo zakonito dovoljenih
srečk na mesečne obroke mej prijatelji
in znanci. — Povpraša naj se pri
bančni trvdki
Kronfeld & Co. v Zagrebu.

V Lattermannovem drevoredu.

Novo! Prvikrat v Ljubljani: Novo! Električna jamska železnica.

Najsenzacijonejšje podjetje te vrste!

Elektriška gonilna moč!

Čarobno razsvetljava oskrbuje

700 žarnic in 8 obločnic. (554-1)

Vabilo

redni občni zbor

„Posojilnice na Slapu
pri Vipavi

registrirane zadruge z neomejeno zavezo“
ki se bode vršil

v **četrtrek, dne 28. marca 1901**

ob 3. uri popoludne

v svoji posejilnični pisarni v Vipavi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Odobritev letnega računa in razdelitev čistega dobička.
4. Privoljenje remuneracije načelstvu in nadzorstvu.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Razni predlogi.

V Vipavi, dne 13. marca 1901.

Načelstvo.

Opomba: Ako bi občni zbor ob zgoraj
določenem času ne bil sklepčen, se prične **pol**
ure pozneje drugi občni zbor, ki bode
zboroval natančno po zgornjem „Vabilu“ ne gledé
na število navzočih zadržnikov in od njih zasto-
panih vplačanih deležev. (569)

(300-15)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa pro-
sta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr.,
se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Martji poma-
gaj“ M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. februarja 1899.
(269-6) L. Kres, mlekarja.

Izjava.

Podpisani **Ivan Terdan**, slikarski
mojster v Ljubljani, izjavljam s tem, da
obžalujem razžaljive besede, s katerimi sem
žalil v petek, dne 15. februarja t. l., v go-
stilni gosp. Beliča na Dunajski cesti gosp.
Frana Šturma, krojaškega mojstra v
Ljubljani, na njegovi časti, ter jih prekličem.

Ljubljana, dne 5. sušca 1901.

(553)

Ivan Terdan.

Išče se

učenec

za umetna ključavničarska in meha-
nična dela. (534-2)

Kje? pove upravnistvo „Slov. Nar.“.

Iščem

izurjeno prodajalko

z dobrim spričalom v trgovino z mešanim
blagom.

(555-1)

Ivan Žargi, Kamnik.

Predivo

kakor tudi

vse druge deželne pridelke

kupuje najdražje

Anton Koleno

trgovec v „Narodnem domu“ v Celji.

Kdor ima veliko prediva, naj naznani
zadnjo ceno in množino. (524-3)

Prym trpežna peresa

iz najboljšega jekla, obržé do 6kratno
toliko črnila kot navadna peresa, dasi v cení
niso dražja.

Prym-pero ima tudi to dobro
lastnost, da ne dela madežev, ako se pregloboko
v črnilo pomoči. (418-4)

Izdaja je v treh vrstah:

Znamka **21.639 E F** za tanko pisavo,
" " " " " malo debelejši pisavo,
" " " " " navadno debelo pisavo.
1 škatlja = 144 peres K 2.40, pošta 10 h.

Edino zastopstvo za Kranjsko:

Ivan Bonač

nasproti c. kr. glavne pošte v Ljubljani.

Istotam dobé se vsak teden **najnovejše izšle**

umetne razglednice.

Največja

življenjsko-zavarovalna družba

na svetu

je „**The Mutual**“

v New-Yorku.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Skupno premoženje dne 1. januarja 1. 1900:

K 1489⁶/₁₀ milijonov.

Čisti dohodek na korist zavarovancev 1. 1899:

K 38,158.423.

Popolni jamčujoči kapital za zavarovanja, ki se skle-
pajo v Avstriji, leži pri c. kr. ministerijalnem plačilnem
uradu na Dunaji. (454-13)

Glavna agentura za Kranjsko:

Brata Pollak v Ljubljani.